

діяльності та вищої освіти вишу (стандарт ESG 1.10, процес «Зовнішнє рейтингове оцінювання») на засадах кваліметричного підходу.

Ключові слова: стандарти ESG, система внутрішнього забезпечення якості, процеси зовнішнього оцінювання якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ЗВО; індикатори й показники оцінки для визначення стану і рівня системи внутрішнього забезпечення якості ЗВО, підходи до зовнішнього рейтингового оцінювання, процедури забезпечення участі ЗВО в зовнішньому рейтинговому оцінюванні.

УДК 378.091.3:81'243:811:111

Мар'яна Буряк

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ORCID ID 0000-0003-2692-7325

DOI 10.24139/2312-5993/2018.10/021-031

МЕТОДИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНОГО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Досліджено методичні передумови взаємопов'язаного формування професійно орієнтованої компетентності (ПОК) у говорінні та інформаційно-комунікаційної компетентності (ІКК) майбутніх викладачів англійської мови (МВАМ). ПОК у говорінні МВАМ розглядається як здатність здійснювати відбір вербальних і невербальних засобів комунікації під час реалізації професійних завдань, та успішно організовувати власну усномовленнєву англomовну діяльність. ІКК МВАМ визначено як здатність незалежно використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі професійної діяльності та особистісно-професійного розвитку. Доведено, що ефективно виконання професійних функцій, зокрема реалізації професійно орієнтованого говоріння, вимагає професійного рівня сформованості ІКК.

Ключові слова: професійно орієнтована компетентність, говоріння, інформаційно-комунікаційна компетентність, майбутні викладачі англійської мови.

Постановка проблеми. Сучасний викладач англійської мови має на високому рівні володіти не лише компетентностями у продуктивних і рецептивних видах мовленнєвої діяльності, зокрема – у говорінні, але й ефективно використовувати в навчальному процесі сучасні інформаційно-комунікаційні технології та новітні технічні засоби навчання.

Аналіз актуальних досліджень. Проблеми формування професійно орієнтованої компетентності в говорінні майбутніх викладачів англійської мови досліджували О. Бігич, Н. Бориско, Г. Борецька, І. Задорожна, С. Ніколаєва, Л. Сажко, В. Черниш та ін. Особливостям формування інформаційно-комунікаційної компетентності учителів суспільно-

гуманітарних дисциплін присвячені наукові розвідки О. Бігич, В. Денисенко, С. Іванова, Т. Коваль, А. Кочарян, Н. Морзе, О. Семеног та ін.

Мета статті – здійснити аналіз методичних передумов взаємопов'язаного формування професійно орієнтованої компетентності в говорінні та інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів англійської мови.

Відповідно до мети визначено завдання: 1) здійснити аналіз сутності і складових професійно орієнтованої компетентності в говорінні майбутніх викладачів англійської мови; 2) з'ясувати сутність і структуру інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів англійської мови; 3) визначити взаємозв'язок формування в майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованої компетентності в говорінні та інформаційно-комунікаційної компетентності.

Методи дослідження: аналіз наукових джерел з метою обґрунтування сутності професійно орієнтованої компетентності в говорінні та інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів англійської мови, класифікація й систематизація з метою виявлення структурних компонентів професійно орієнтованої компетентності в говорінні та інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів англійської мови, узагальнення з метою формулювання висновків.

Виклад основного матеріалу. Професійна діяльність викладача англійської мови передбачає спілкування, презентацію навчального матеріалу, розв'язання комунікативних завдань, що вимагає володіння вміннями професійно орієнтованої комунікації, потенціалом дидактичного дискурсу, здатністю розв'язувати комунікативні завдання в ситуаціях професійного спілкування (Остапенко та ін., 2011, с. 32). Професійно орієнтовану компетентність у говорінні науковці визначають як одну з провідних мовленнєвих компетентностей цих фахівців (Черниш, 2015; Сажко, 2011, с. 116-119). Практичну мету навчання іншомовного говоріння студентів мовних спеціальностей Л. Сажко (Сажко, 2011, с. 116-119) визначає як опанування студентами загальною та професійно орієнтованою іншомовними комунікативними компетентностями на рівнях C1 та C2 (відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти) (Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання, 2003).

Під професійно орієнтованою компетентністю в говорінні майбутніх викладачів англійської мови В. Черниш розуміє здатність педагога адекватно до ситуації спілкування (у різноманітних сферах і ситуаціях) вибирати вербальні й невербальні засоби комунікації, успішно організовувати свою усномовленнєву іншомовну діяльність (у монологічній і діалогічній/полілогічній формі), виходячи з професійних мотивів, якостей і вмінь у

типових і нестандартних ситуаціях під час реалізації професійних завдань (Черниш, 2015, с. 153).

Будь-яка компетенція, згідно з В. Черниш, базується на здатності, яка формується на основі набутих знань, навичок і вмінь. Основними компонентами компетентності професійно-орієнтованого говоріння виступають: знання (декларативні та процедурні), мовленнєві навички (репродуктивні, продуктивні, фонетичні, лексичні та граматичні) і вміння (мовленнєві, методичні, лінгвосоціокультурні, навчальні, інтелектуальні, організаційні та компенсаційні) (Черниш, 2015, с. 153).

До декларативних знань, наближених до фактів, даних, належать мовні та мовленнєві знання: фонем, інтоном, вимовних та інтонаційно-синтаксичних норм побудови та оформлення усного іншомовного повідомлення, мовленнєвих кліше, значення лексичних одиниць, граматичних структур, функціональних типів діалогів та монологів, реєстрів мовлення, маркерів дискурсу, значення засобів міжфразового зв'язку, компенсаторних стратегій; країнознавчі знання тощо. До процедурних знань, які співвідносяться з певними алгоритмами та способами виконання дій, належать: соціокультурні, зокрема мовленнєвої і немовленнєвої поведінки носіїв англійської мови у процесі спілкування; знання як планувати, структурувати, організовувати, здійснювати й коригувати майбутнє діалогічне та/або монологічне висловлювання певного функціонального типу; стратегічні знання (Ніколаєва та ін., 2013, с. 304).

До мовленнєвих навичок у структурі компетентності в професійно орієнтованому говорінні майбутніх викладачів англійської мови належать: репродуктивні фонетичні – артикуляційні й інтонаційні, репродуктивні лексичні та граматичні навички. Сформованість лексичних навичок передбачає автоматизовану актуалізацію лексичних одиниць (виклик слів із довготривалої пам'яті; їх відтворення в зовнішньому мовленні; миттєве сполучення з іншими словами); правильне вживання іншомовної лексики в різних ситуаціях відповідно до жанру, реєстру (Задорожна, 2011, с. 286). Сформованість репродуктивних граматичних навичок передбачає вибір форми згідно з комунікативним наміром, ситуацією мовлення; оволодіння способами інтерпретації значення граматичних категорій, формулювання граматичних правил використання граматичних явищ у мовленні (Рязанова, 2012, с. 10-11). Крім того, виникає необхідність дотримання граматичних форм, прийнятих у науковому та науково-педагогічному дискурсі (Черниш, 2015, с. 172).

До мовленнєвих умінь діалогічного мовлення відносять уміння: використовувати декларативні та процедурні знання, що стосуються діалогічного мовлення, згідно зі сферами, темами, ситуаціями й завданнями спілкування; використовувати декларативні та процедурні знання про відповідність мовленнєвих засобів висловлювання мовленнєвим функціям та

їх відповідність офіційному, неофіційному стилю спілкування (Черниш, 2015, с. 173); ініціювати й закінчувати діалог, підтримувати спілкування, використовуючи мовленнєві кліше, мовленнєвий репертуар згідно із соціокультурними нормами спілкування; розширювати запропоновану співрозмовником тему розмови, вживати стягнені форми, характерні для діалогу; запитувати інформацію; комбінувати репліки згідно з комунікативним наміром; адекватно реагувати на репліки; емоційно забарвлювати діалог; вести бесіду з кількома особами відповідно до комунікативної ситуації в межах тематики (Ніколаєва та ін., 2013, с. 302).

До мовленнєвих умінь монологічного мовлення відносять уміння: використовувати декларативні та процедурні знання, що стосуються монологічного мовлення, згідно із сферами, темами, ситуаціями і завданнями спілкування; використовувати декларативні та процедурні знання про відповідність мовленнєвих засобів висловлювання мовленнєвим функціям та їх відповідність офіційному, неофіційному стилю спілкування; використовувати мовленнєвий репертуар монологічного висловлювання правильно оформленого в мовному відношенні та комунікативно доцільного з урахуванням соціокультурних особливостей (Черниш, 2015, с. 174); з'єднувати мовленнєві зразки на основі певної логічної схеми; повно висловлюватися відповідно до комунікативної ситуації; оптимально використовувати мовний матеріал (лексичний, граматичний) до певної теми, збагачуючи мовлення з урахуванням рівня навченості; оптимально використовувати раніше вивчений матеріал, свідомо здійснюючи перенесення набутих знань, навичок і вмінь на нову ситуацію; залучати для викладу певної теми матеріал суміжних тем (Ніколаєва та ін., 2013, с. 341).

Професійно орієнтоване говоріння передбачає також володіння майбутніми викладачами англійської мови такими вміннями: створювати сприятливий емоційний клімат у групі; презентувати навчальний матеріал; організовувати як індивідуальну, так і парну й групову роботу студентів; стимулювати студентів до самостійної та колективної роботи; мотивувати студентів; створювати умови для стимулювання англійського мовлення студентів; робити презентації та доповіді з професійних питань; брати участь в обговореннях та дискусіях із проблем лінгвістики і методики викладання іноземних мов; обмінюватись досвідом з колегами, які є носіями англійської мови (Borisko et al., 2004; Сажко, 2011).

Формування професійно орієнтованої компетентності в говорінні майбутніх викладачів англійської мови можливо оптимізувати за рахунок грамотного використання в навчальному процесі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та технічних засобів навчання, а відтак – формування в майбутніх викладачів англійської мови інформаційно-комунікаційної компетентності.

У європейському освітньому просторі на вагомості формування в майбутніх викладачів інформаційно-комунікаційної компетентності наголошують «Стандарти інформаційно-комунікаційної компетентності учителів/викладачів». Автори стандартів трактують інформаційно-комунікаційну компетентність майбутніх учителів/викладачів як інтегральну якість цих фахівців, що реалізується: здатністю й готовністю забезпечувати студентам технологічно підтримувані можливості навчання, здобуття знань, розуміння того, як конкретні технології підтримують процес навчання і сприяють його ефективності, формування навичок використання й демонстрування переваг застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі (ICT Competency Standards for Teachers. Implementation Guidelines, 2008, p. 1).

Компонентами інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів/викладачів укладачі стандартів вважають: технічну грамотність, цифрову грамотність, інформаційні знання, інформаційні навички, базові, комплексні та первазивні інформаційно-комунікаційні навички. До переліку згаданих навичок належать: навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для комунікації і співпраці з студентами та колегами, навички використання мереж для організації і забезпечення співпраці студентів, навички використання технічних засобів для забезпечення ефективності процесу навчання, навички використання веб-ресурсів з метою пошуку інформації, навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для поширення ресурсів, навички використання програмного забезпечення у професійній сфері, навички оцінювання ефективності використання веб-ресурсів, навички посилення на веб-ресурси, навички аналізу даних, навички візуалізації, навички використання об'єктно-орієнтованих динамічних навчальних середовищ для створення онлайн-матеріалів, навички комплексного вирішення проблем, навички використання мереж та відповідного програмного забезпечення для організації, моніторингу процесу навчання та оцінювання навчальних досягнень студентів, навички використання інформаційно-комунікаційних технологій з метою неперервного професійного розвитку (ICT Competency Standards for Teachers. Implementation Guidelines, 2008, p. 7–17).

Укладачі стандартів акцентують на трьох підходах до формування інформаційно-комунікаційної компетентності: підвищення здатності до грамотного використання інформаційно-комунікаційних технологій; підвищення здатності до засвоєння знань, формування навичок й ефективного використання цих знань і навичок у професійній діяльності; підвищення здатності до використання здобутих знань і навичок для створення «нових знань». Перелічені підходи визначають рівні сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності (ICT Competency Standards for Teachers. Implementation Guidelines, 2008, p. 6):

- рівень технічної грамотності, що передбачає застосування інформаційно-комунікаційних технологій;
- рівень засвоєння знань, формування навичок та ефективного використання цих знань і навичок у професійній діяльності;
- рівень використання здобутих знань і навичок для створення «нових знань».

Сутність та структуру інформаційно-комунікаційної компетентності активно досліджують також українські науковці.

Н. Морзе і А. Кочарян розглядають інформаційно-комунікаційну компетентність як підтверджену здатність особистості автономно й відповідально використовувати на практиці інформаційно-комунікаційні технології як для задоволення індивідуальних потреб, так і для розв'язання суспільно значущих проблем, до прикладу в певній предметній галузі або виді діяльності, зокрема – професійних задач (Морзе та Кочарян, 2015, с. 20-31).

С. Іванова трактує поняття інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів як здатність, уміння та ставлення цих фахівців щодо автономного використання інформаційно-комунікаційних технологій для соціальної, у т. ч. професійної взаємодії і відповідної поведінки в інформаційному просторі, результатом якої є здобуття нових знань, формування навичок та вмінь, продукування нових знань та ін. (Іванова, 2013, с. 171-179).

На основі проаналізованих вище стандартів інформаційно-комунікаційної компетентності для викладачів/учителів (ICT Competency Standards for Teachers. Implementation Guidelines, 2008), а також досліджень Н. Морзе і А. Кочарян (Морзе та Кочарян, 2015, с. 20-31), вважаємо, що структуру інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів англійської мови, відповідно до рівнів її сформованості, складають:

- на базовому рівні – базові інформаційно-комунікаційні знання й навички використання базових інформаційно-комунікаційних інструментів (базові знання апаратури комп'ютера, комп'ютерних мереж та їх використання; знання загальних принципів роботи різних операційних систем та вміння працювати на комп'ютерах, що працюють під управлінням різних операційних систем; знання загальних принципів роботи з основними сервісами Інтернет та вміння їх використовувати для комунікації, співпраці, пошуку інформації, організації діяльності та поширення результатів професійної діяльності; розуміння базових принципів безпечної роботи в мережі Інтернет та захисту даних; уміння виконувати основні операції з папками і файлами; уміння опрацьовувати дані в середовищах: текстового процесора, графічного редактора, табличного процесора; уміння застосовувати засоби захисту даних; уміння

працювати з антивірусними програмами); розуміння впливу використання інформаційно-комунікаційних технологій на навчальні результати студентів й підвищення їх мотивації до навчання; знання і дотримання положень про захист авторських прав при публікації чи використанні е-контенту; уміння визначати інформаційно-комунікаційні технології, необхідні для досягнення цілей навчання; навички участі у групових ініціативах, навички створення електронних навчальних курсів, навички представлення результатів власної професійної діяльності на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій, навички створення власного е-портфоліо;

- на поглибленому рівні – навички системного використання інформаційно-комунікаційних технологій, уміння використання інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку критичного мислення; уміння вирішення проблем, й організації навчальної діяльності за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій; уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології для створення дидактичного матеріалу й навчальних ресурсів, електронних навчальних курсів; навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для спільної роботи із студентами та колегами; уміння організації проведення вебінарів з метою досягнення цілей навчання; розуміння й уміння аналізу принципів використання інформаційно-комунікаційних технологій у власній діяльності; уміння аналізу перешкод, які виникають під час використання інформаційно-комунікаційних технологій у власній діяльності та вміння пошуку ефективних шляхів вирішення проблем; знання етичних норм спілкування в Інтернеті, зокрема – у чатах, та їх дотримання в електронній комунікації; уміння розвивати власне персональне навчальне середовище; уміння знаходити інноваційні методи та форми підвищення якості результатів професійного розвитку засобами інформаційно-комунікаційних технологій);

- на професійному рівні – уміння розробки стратегій інформатизації навчального процесу з використанням об'єктно-орієнтованих динамічних навчальних середовищ університету, уміння постійного оновлення е-портфоліо, уміння створення та підтримки відкритих навчальних ресурсів, навички участі й уміння координації проектів професійного розвитку, навички участі у відкритих онлайн-курсах; організація навчальних семінарів, курсів, вебінарів, програм та проектів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; знання особливостей роботи з основними сервісами Web 2.0, Web 3.0; уміння розробки і проведення телекомунікаційних навчальних проектів; навички представлення результатів навчальних досягнень студентів у вигляді діаграм та графіків; уміння створення й підтримки власного блогу, вікі-сторінки, персонального освітнього середовища; уміння створення соціальних співтовариств та

мереж; уміння створення та підтримки відкритих навчальних ресурсів; уміння створення та підтримки відкритих навчальних ресурсів; уміння консультувати колег з питань використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі; уміння проведення семінарів для колег з проблем інтегрування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес, з методичних та організаційних питань використання інформаційно-комунікаційних технологій.

На основі здійсненого аналізу можемо стверджувати, що процеси формування в майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованої компетентності в говорінні та інформаційно-комунікаційної компетентності повинні відбуватися паралельно. Володіючи всіма компонентами професійно орієнтованої компетентності в говорінні на рівні C1-C2 й усіма компонентами інформаційно-комунікаційної компетентності на просунутому рівні, майбутні викладачі англійської мови в подальшій професійній діяльності ефективно виконуватимуть професійні функції.

Висновки. Професійно орієнтовану компетентність у говорінні майбутніх викладачів англійської мови, на основі досліджень В. Черниш, розглядаємо як їх здатність адекватно до ситуації спілкування здійснювати відбір вербальних і невербальних засобів комунікації під час реалізації професійних завдань, та, з урахуванням професійних мотивів, якостей і вмінь, успішно організовувати власну усномовленнєву англомовну діяльність.

Ефективне виконання професійних функцій, зокрема реалізації професійно орієнтованого говоріння, вимагає від сучасного викладача англійської мови професійного рівня сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності.

З урахуванням результатів досліджень Н. Морзе, А. Кочарян та С. Іванової, трактуємо інформаційно-комунікаційну компетентність майбутніх викладачів англійської мови як здатність цих фахівців незалежно використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі професійної діяльності та особистісно-професійного розвитку.

Взаємопов'язане формування в майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованої компетентності в говорінні й інформаційно-комунікаційної компетентності передбачає одночасне опанування студентами складовими цих компетентностей, а саме: декларативними та процедурними знаннями, мовленнєвими навичками, мовленнєвими вміннями та методичними вміннями у процесі опанування технічною грамотністю, цифровою грамотністю, інформаційними знаннями, інформаційними навичками, базовими, комплексними та первазивними інформаційно-комунікаційними навичками.

Перспективи подальших наукових розвідок у цьому напрямі полягають у вивченні методологічного підґрунтя взаємопов'язаного формування професійно орієнтованої компетентності в говорінні та

інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів англійської мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання* (2003). Київ: Ленвіт (*Common European framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment*. Kyiv: Lenvit).
2. Задорожна, І. П. (2011). *Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки*. Тернопіль: ТНПУ (Zadorozhna, I. P. (2011). *Organization of future English language teachers' self-study work on practical language training*. Ternopil: TNPU).
3. Іванова, С. М. (2013). Модель розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності наукових працівників у галузі педагогічних наук. *Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка*, 3 (69), 171-179 (Ivanova, S. M. (2013). The model of development of information and communication competence of scientific workers in the field of pedagogical sciences. *Ivan Franko Zhytomyr State University Bulletin*, 3 (69), 171-179).
4. Морзе, Н. В., Кочарян, А. Б. (2015). Інформаційно-комунікаційна компетентність науково-педагогічних працівників університету. Історичний розвиток формування понятійного апарату. *Збірник наукових праць: Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, 24, 20-31 (Morze, N. V., Kocharian, A. B. (2015). Information-communication competence of scientific-pedagogical workers in universities: historical evolvement of conceptual tools. *Collection of scientific papers: Pedagogical education: theory and practice. Psychology. Pedagogics*, 24, 20-31).
5. Ніколаєва, С. Ю., Бігич, О. Б., Бориско, Н. Ф., Борецька, Г. Е. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика*. Київ: Ленвіт (Nikolaieva, S. Yu., Bihych, O. B., Borysko, N. F., Boretska, H. E. (2013). *Teaching methods of foreign languages and cultures: theory and practice*. Kyiv: Lenvit).
6. Остапенко, Н. М., Симоненко, Т. В., Руденко, В. М. (2011). *Технологія сучасного уроку рідної мови*. Київ: ВЦ «Академія» (Ostapenko, N. M., Symonenko, T. V., Rudenko, V. M. *The technology of modern lesson of native language*. Kyiv: PC "Academy").
7. Рязанова, Е. А. (2012). *Методика формирования грамматических навыков речи студентов на основе лингвистического корпуса* (автореф. дисс. ... к.пед.н.). Москва (Riazanova, E. A. (2012). *Methods of building grammar skills of students' speaking on the basis of linguistic corpus* (PhD thesis abstract). Moscow).
8. Сажко, Л. А. (2011). Шляхи формування іншомовної компетентності в говорінні студентів мовних спеціальностей. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили*, 161, 116-119 (Sazhko, L. A. (2011). The ways of building a foreign language competence in speaking of students of language specialties. *Scientific Papers of Petro Mohyla Black Sea State University*, 161, 116-119).
9. Черниш, В. В. (2015). *Теоретико-методичні засади формування у майбутніх учителів професійно-орієнтованої англомовної компетенції в говорінні* (дис. ... докт. пед. наук). Київ (Chernych, V. V. *Theoretical and methodological foundations of future teachers' professionally oriented competence in English speaking formation* (DSc thesis). Kyiv).
10. Borisko, N., Gutnik, W., Klimentjewa, M., Ignatenko, T., Iwanenko, S., Lasorenko, O. (2004). *Curriculum für den sprach praktischen Deutschunterricht an pädagogischen Fakultäten der Universitäten und pädagogischen Hochschulen*. Kiew.
11. *ICT Competency Standards for Teachers. Implementation Guidelines. Version 1.0 UNESCO* (2008).

РЕЗЮМЕ

Бурак Марьяна. Методические предпосылки взаимосвязанного формирования профессионально ориентированной компетентности в говорении и информационно-коммуникационной компетентности будущих преподавателей английского языка.

Исследованы методические предпосылки взаимосвязанного формирования профессионально ориентированной компетентности (ПОК) в говорении и информационно-коммуникационной компетентности (ИКК) будущих преподавателей английского языка (БПАЯ). ПОК в говорении БПАЯ рассматривается как способность осуществлять отбор вербальных и невербальных средств коммуникации в процессе реализации профессиональных задач, и успешно организовывать собственную устную языковую англоязычную деятельность. ИКК БПАЯ определена как способность независимо использовать информационно-коммуникационных технологий в процессе профессиональной деятельности и личностно-профессионального развития. Доказано, что эффективное выполнение профессиональных функций, в частности реализации профессионально ориентированного говорения, требует профессионального уровня сформированности ИКК.

Ключевые слова: профессионально ориентированная компетентность, говорение, информационно-коммуникационная компетентность, будущие преподаватели английского языка.

SUMMARY

Burak Maryana. Methodological prerequisites to interrelated building of a professionally oriented competence in speaking and information-communication competence of future English language teachers.

The article deals with the methodological prerequisites to interrelated building of a professionally oriented competence in speaking and information-communication competence of future English language teachers. The aim of the study is to perform the analysis of the methodological prerequisites to an interrelated building of a professionally oriented competence in speaking and information-communication competence of future English language teachers.

In order to achieve the set aim the complex of research methods are applied: analysis of relevant research to substantiate the essence of professionally oriented competence in speaking and information-communication competence of future English language teachers, classification and ranking with the aim of revealing structural components of professionally oriented competence in speaking and information-communication competence of future English language teachers, review to make conclusions.

A professionally oriented competence in speaking of future English language teachers is viewed as their ability to choose verbal and nonverbal communication means according to the situations of communication while performing professional duties and with consideration of professional motives, qualities and skills to successfully and effectively organize own English speaking activity.

Effective performance of professional functions, namely production of professionally oriented speaking, requires a modern teacher to possess proficiency and expertise in information-communication competence. An information-communication competence of prospective English language teachers is defined as an ability to apply information and communication technologies in professional activity and self-development. It has been proved that interrelated building in prospective English language teachers of professionally oriented competence in speaking and information-communication competence envisages simultaneous acquisition of competences' components, namely: declarative and procedural

knowledge, speaking skills and abilities while mastering technical literacy, digital literacy, information knowledge, information skills, basic, complex and pervasive information and communication skills.

Key words: *professionally oriented competence in speaking, information and communication competence, prospective English language teachers.*

УДК 378.14

Олена Варава

ВНЗ «Київський медичний коледж ім. П.І. Гаврося»

ORCID ID 0000-0002-2783-4932

DOI 10.24139/2312-5993/2018.10/031-041

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ

На основі аналізу наукової літератури у статті уточнено ключові поняття проблеми дослідження. У роботі використано такі методи: аналіз і синтез наукової літератури, порівняння, узагальнення, абстрагування, класифікація й систематизація одержаної інформації, логіко-системний, порівняльний аналіз. Визначено педагогічні умови, що забезпечують ефективність формування готовності до професійної мобільності майбутніх бакалаврів сестринської справи (спрямованість змісту фахової підготовки на усвідомлення шляхів власної професійної самореалізації; використання методів професійно спрямованого навчання у фаховій підготовці майбутніх бакалаврів сестринської справи; трансформація виробничої практики з опорою на технології самонавчання і самовиховання; орієнтація освітнього процесу на становлення особистості, здатної до самовизначення, саморозвитку та фахової самореалізації) та окреслено способи їхньої реалізації.

Ключові слова: *професійна мобільність, медсестринська освіта, готовність до професійної мобільності, педагогічні умови, фахова підготовка.*

Постановка проблеми. Стрімкі сучасні перетворення в медичній галузі зумовлюють попит на фахівців медсестринства, здатних аналізувати зміни в системі охорони здоров'я, приймати і здійснювати нестандартні рішення в ситуації конкуренції, долати стереотипи у вирішенні питань не лише фахової, а й особистісної сфер, що знаходить відображення в такому понятті, як мобільність. Підготовка майбутніх бакалаврів сестринської справи (БСС), готових і здатних «відгукуватися» на всі зміни, що відбуваються в системі охорони здоров'я, які вміють передбачати і прогнозувати глибинні зміни в медсестринській діяльності – найважливіша проблема сучасної професійної освіти медичних сестер. У процесі навчання в медичних закладах освіти відбувається адаптація студентів до мінливих умов отримання освіти, до соціально-професійного оточення, що уможливорює стабільне функціонування в фаховій підготовці (Кривонос, 2018, с. 103). В освітньому середовищі медичного коледжу майбутні